

Riktlinjer för ekonomiskt bistånd i Askersund kommun

Reviderad av socialnämnden 2024-06-18

Innehållsförteckning

INLEDNING	4
LAGSTIFTNING OCH REGELVERK.....	4
BARNPERSPEKTIVET.....	4
ALLMÄNNA RIKTLINJER.....	5
Prövning av rätten till ekonomiskt bistånd.....	6
SÖKANDEGRUPPER	6
Arbetslösa – aktivt arbetssökande	6
Makar och sambor	6
Barn och ungdom.....	7
Personer med missbruksproblematik.....	8
Studerande.....	8
Studerande som saknar grundskolekompetens.....	8
Studerande som har grundskolekompetens	8
Egna företagare	9
Värnpliktiga	9
Personer i kriminalvård	9
Sjukskrivna.....	9
Våld i nära relation	9
Utländska medborgare	10
Asylsökande	10
Flyktingar som omfattas av etableringsreformen	10
EU/EES-medborgare	10
EU/EES-medborgares rätt till bistånd	11
EES/EU-medborgare som är skrivna i Sverige.....	11
FÖRSÖRJNINGSSTÖD – RIKSNORM.....	12
Allmänt	12
Umgänge och växelvis boende	12
Högre nivå.....	12
Reducerad norm	13
Akut bistånd	13
FÖRSÖRJNINGSSTÖD UTÖVER RIKSNORMEN.....	14
Boende – allmänt	14
Högsta godtagbara boendekostnad/skälig boendestandard.....	14
Byte av bostad	14
Ungdomars boende.....	15

Inneboende	15
Delad lägenhet	15
Andrahandsboende	16
Övriga boendeformer	16
Hyreslägenhet	16
Bostadsrättslägenhet	16
Egen fastighet	17
Hyrd fastighet	17
Rådtrum för avyttring av bostadsrätt/egen fastighet	17
Rådtrum under uppsägningstid	17
Hushållsel	17
Arbetsresor	17
Hemförsäkring	18
Avgift till fackförening och arbetslöshetskassa	18
LIVSFÖRING I ÖVRIGT	18
Internet	18
Läkarvård och läkemedel	18
Tandvård	18
Matpengar	20
Fickpengar	20
Umgängesresor	20
Glasögon	20
Hemutrustning	20
Kläder	22
Spädbarnutrustning	22
Psykoterapi	22
Rättshjälp	22
Flyttkostnader	22
Barnomsorgsavgift	23
Underhållsstöd	23
EKONOMISKT BISTÅND ENLIGT 4 KAP 2 § SOL	23
Begravningskostnader	23
Skulder	23
Hyresskulder	23
Elskulder	24
Förebyggande insatser	24
INKOMSTER	24

Allmänt	24
Jobbstimulans	25
Hemmavarande barns inkomst/feriearbete	26
Skadestånd och försäkringsersättningar	26
TILLGÅNGAR	26
Kontanter och bankmedel	26
Fastighet	27
Bil innehav, allmänt	27
Bil innehav som egen tillgång	27
PRAKTIK OCH KOMPETENSHÖJANDE VERKSAMHET	28
Samverkan med arbetsförmedlingen	28
Kravet att delta i praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet.....	28
Studering	29
ÖVRIGT	29
Förlust av plånbok eller motsvarande	29
Hemkomst efter utlandsvistelse	29
Återkrav och återbetalning	29
SAMMANFATTNING	30

INLEDNING

Detta dokument innehåller anvisningar för arbetet med ekonomiskt bistånd/försörjningsstöd enligt socialtjänstlagen (SoL). Syftet med riktlinjerna är att personer som ansöker om ekonomiskt bistånd ska bli lika behandlade i kommunen. Detta gäller både bidragsnivå och förutsättningar för rätt till ekonomiskt bistånd samt insatser för att sökande ska finna vägar till egen försörjning. Riktlinjerna ska samtidigt ge stöd och vägledning för arbetet. Riktlinjerna anger vad som är skälig levnadsnivå i normalfallet. Utgångspunkten vid den individuella behovsprövningen är vad som skiljer den enskilde sökande från andra i samma situation (med hela kommunen som jämförelseunderlag). De krav som ställs på den biståndssökande ska anpassas efter dennes individuella förmåga och förutsättningar. Prövning av bistånd utöver riktlinjer sker av social- och omsorgskottet. Om avvikelser från riktlinjerna föreslås ska skälen finnas tydligt dokumenterade.

LAGSTIFTNING OCH REGELVERK

De lagar som främst reglerar försörjningsstöds verksamhet är socialtjänstlagen (SoL), förvaltningslagen (FL), offentlighets- och sekretesslagen (OSL) och kommunallagen (KL). Verksamheten omfattas och påverkas även av regler i flera andra lagar som exempelvis hälso- och sjukvårdslagen (HSL), socialförsäkringsbalken (2010:110), bidragsbrottslagen (2007:612), äktenskapsbalken (ÄktB), sambolagen (2003:376) och lag om mottagande av asylsökande m.fl. (1994:137)). Andra lagar som finns inom socialtjänstens verksamhetsområden och som påverkar verksamheten är lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS (1993:387), lag med särskilda bestämmelser om unga, LVU (1990:52) och lag om vård av missbrukare i vissa fall, LVM (1988:870). Verksamheten regleras även genom kommunens övriga riktlinjer och styrdokument.

Det är inte möjligt att i dessa riktlinjer beskriva alla olika sorters situationer eller behov som kan tänkas uppstå. Riktlinjerna beskriver vanligt förekommande situationer och vanliga behov. I övrigt får en individuell prövning göras. Undantag kan alltid göras i akuta situationer eller för situationer när någon riskerar att hamna i en nödsituation. Vägledning kan även hämtas från Socialstyrelsens Allmänna Råd och Socialstyrelsens Ekonomiskt bistånd – Handbok för socialtjänsten. Vägledning kan också hämtas från prejudicerande domar.

BARNPERSPEKTIVET

Socialtjänsten ska uppmärksamma och beakta barnens situation i familjer som uppbär ekonomiskt bistånd. I varje ärende som rör familjer med barn ska barnens intresse dokumenteras och beaktas. Det är viktigt att i samarbete med föräldrarna uppmärksamma barnens behov och situation med tydlig koppling till den ekonomiska situationen.

- Vid beslut om akut ekonomiskt bistånd/matpengar gällande barnfamiljer ska barnperspektivet speciellt uppmärksammas.
- Vid bedömning av om boendestandard och boendekostnad är skälig för en barnfamilj, ska hänsyn tas till barns behov av utrymme. Detta gäller även för barn som visats i bostaden endast under umgängestid.

- För barnfamiljer med långvarigt bidragsberoende bör barnens situation beaktas när behov av hemutrustning bedöms.
- Vid ansökan om ekonomiskt bistånd till el- och hyresskulder med risk för avhysning av barnfamilj, ska de sociala konsekvenserna för barnen särskilt beaktas.

ALLMÄNNA RIKTLINJER

Utgångspunkten i arbetet med ekonomiskt bistånd ska vara individens eget ansvar för att förändra sin situation. Den enskilde kan inte anses ha rätt till ekonomiskt bistånd om hen inte efter förmåga försöker bidra till sin egen försörjning. Vid prövning av ansökan om ekonomiskt bistånd måste därför alltid den enskildes möjligheter att tillgodose behovet genom egna åtgärder eller med anlitande av andra servicesystem prövas i första hand. Ekonomisk rådgivning ska så långt som möjligt användas som ett alternativ till att bevilja ekonomiskt bistånd eller för att förebygga ett bidragsberoende.

Det ekonomiska biståndet ska vara en hjälp till självhjälp. Aktiva insatser som syftar till att stärka den enskildes ställning på arbetsmarknaden, särskilt för arbetslösa ungdomar, ska användas. Relevanta krav ska alltid ställas i syfte att stödja den enskilde att finna en väg till eget arbete och därmed egen försörjning.

Krav på aktiv medverkan som utgår från den enskildes behov och förmåga ska ställas. Detta ska i första hand ske i samverkan med arbetsförmedlingen. Detta kan också ske i kommunalt anordnad praktik eller i annan verksamhet i syfte att höja kompetensen. Deltagande i sådan verksamhet ska utgöra ett led i en medveten strategi som syftar till att förbättra den enskildes förutsättningar att komma in på den reguljära arbetsmarknaden.

För personer som bedöms bli långvarigt beroende av ekonomiskt bistånd (mer än tre månader) ska planeringen preciseras i en individuell arbetsplan. Arbetsplanen ska innehålla fakta om nuvarande situation, belysa problembilden samt hinder och möjligheter till förändring. Arbetsplanen ska även innehålla uppgifter om hur den uppkomna situationen kan brytas och hur lång tid det beräknas ta.

Vid arbetslöshet är det grundläggande kravet att den sökande är anmäld som arbetssökande på arbetsförmedlingen och aktivt söker arbete. Aktivt arbetssökande är den som kontinuerligt har kontakt med arbetsförmedlingen, antar de erbjudanden om inkomstbringande sysselsättning som erbjuds och på eget initiativ söker annonserade tjänster samt själv tar kontakt med arbetsgivare för att undersöka möjligheten till arbete. Det förutsätts att den sökande söker såväl arbeten för vilka hen är kvalificerad genom utbildning eller erfarenhet som okvalificerade arbeten både inom bostadsorten som inom pendelavstånd. Den sökande bör på ett tillförlitligt sätt kunna visa på sin aktivitet.

För den som är förhindrad att vara aktivt arbetssökande, krävs det i princip aktivt deltagande för att efter förmåga undanröja hindren eller för att erhålla annan inkomst till exempel sjukersättning, tidsbegränsad sjukersättning eller aktivitetsersättning.

När missbruksproblem är orsaken till svårigheter att få arbete är kravet att den enskilde medverkar till att komma ifrån sitt missbruk.

Den som är sjukskriven och därför inte kan vara arbetssökande ska uppvisa läkarintyg. Rehabiliteringsplan i samråd med Försäkringskassan och arbetsförmedling ska upprättas vid längre eller ofta återkommande sjukskrivning. Då en mer långvarig arbetsförmåga anses föreligga måste den enskildes situation utredas i samverkan med arbetsförmedling och försäkringskassa. Möjligheterna till sjukersättning, tidsbegränsad sjukersättning eller aktivitetsersättning ska därvid beaktas.

Prövning av rätten till ekonomiskt bistånd

Ekonomiskt bistånd kan beviljas efter en individuell behovsprövning. Grundläggande krav är att den arbetslöse ska vara inskriven på Arbetsförmedlingen, aktivt arbetssökande och efter förmåga göra vad hen kan för att behovet ska kunna tillgodoses på annat sätt. En normberäkning ska göras som grund för bedömningen om rätt till ekonomiskt bistånd föreligger. Riksnormen utgör en vägledning vid prövningen. Den enskildes totala situation ska beaktas och kan motivera såväl högre som lägre bidragsbelopp än vad riksnormen anger. Ansökningar utöver gällande riksnorm ska behandlas restriktivt. Rehabiliteringsaspekten ska särskilt beaktas i detta sammanhang.

SÖKANDEGRUPPER

Arbetslösa – aktivt arbetssökande

För att vara berättigad till ekonomiskt bistånd måste den enskilde söka lämpliga arbeten. Den arbetslöse är skyldig att söka heltidsarbete om lämpligt sådant finns att söka. Den arbetslöse är vidare skyldig att söka arbeten inom pendelavstånd. Vad som anses som rimligt pendelavstånd ska bedömas i förhållande till den arbetslöses levnadsförhållanden. Möjligheten att pendla till ett arbete är till exempel större för en arbetslös i hushåll utan barn än för en ensamstående förälder.

För att vara berättigad måste den arbetslöse besöka arbetsförmedlingen på de besökstider hen erhåller. Den arbetslöse är skyldig att acceptera anvisat arbete, utbildning eller annan arbetsmarknadsåtgärd. I vissa fall kan socialnämnden anvisa praktik eller kompetenshöjande verksamhet. Om den arbetslöse avvisar arbete, utbildning eller annan arbetsmarknadsåtgärd utan godtagbara skäl har hen inte rätt till ekonomiskt bistånd. Handläggaren ska *alltid*, tillsammans med den enskilde, upprätta en genomförandeplan om biståndsbehovet beräknas bli långvarigt. Denna ska vara en överenskommelse mellan den arbetslöse och handläggaren om vilka åtgärder som behövs för att den arbetslöse ska kunna komma i egen försörjning.

Makar och sambor

Makar är underhållsskyldiga gentemot varandra. Äkta makes ansvar går således före den andre makens rätt till bistånd. Ogifta sammanboende (av olika eller samma kön) ska likställas som gifta om de lever under äktenskapsliknande förhållanden och ska räknas som en ekonomisk hushållsgemenskap. Vid prövning av rätten till ekonomiskt bistånd ska man därför ta hänsyn till bådass inkomster. Om den ena parten är studerande och uppbär studiemedel ska, vid prövning av rätten till ekonomiskt bistånd, studiemedlen räknas som inkomst.

Om den ena parten är eller har varit utsatt för våld eller andra övergrepp av den andra parten kan undantag kunna göras från principen om gemensamma tillgångar.

Vid ansökan från gifta/sambo ska ansökan undertecknas av båda och man bör sträva efter att båda deltar vid det första besöket på socialförvaltningen. En arbetsplan ska alltid upprättas om biståndsbehovet beräknas bli långvarigt. Makar är försörjningsskyldiga mot varandra också efter ansökan om äktenskapsskillnad under den s k betänketiden. Rätten till ekonomiskt bistånd ska då prövas i förhållande till båda makarnas inkomster och utgifter. Hänsyn ska tas till eventuella extra kostnader som följer av att makarna inte sammanbor under betänketiden.

Barn och ungdom

För hemmaboende ungdom som studerar på gymnasiet eller motsvarande och som fyllt 18 år men ej 21 år utgår samma grundbelopp som för barn 11 – 17 år i familjens norm.

För ett vuxet barn som bor kvar i föräldrahemmet beräknas normen såsom personliga kostnader för ensamstående plus kvoten av de gemensamma kostnaderna för hushållet och antalet medlemmar i hushållet. Föräldrarna är försörjningsskyldiga för sina barn. Underhållsskyldigheten upphör då barnet/ungdomen fyller 18 år. Går barnet i skolan vid denna tidpunkt, är föräldrarna underhållsskyldiga under den tid skolgången pågår, dock längst till dess barnet fyller 21 år. Till skolgång räknas studier i grundskola eller gymnasieskola och annan jämförlig grundutbildning. Detta gäller även om barnet flyttat hemifrån. Ungdomar som går i gymnasiet kan söka studielån fr.o.m. höstterminen det år ungdomen fyller 20 år. Ungdomar som går kvar i gymnasiet ska därför hänvisas till att söka studielån. Det gäller även om föräldrarna fortfarande enligt föräldrabalken är försörjningsskyldiga. En arbetsplan ska alltid upprättas om biståndsbehovet beräknas bli långvarigt.

Om en barn/ungdom 16-21 år av särskilda skäl beviljas bistånd till eget boende ska föräldrarnas möjlighet att bidra till barnets försörjning utredas. Föräldrarnas ersättning till barnets försörjning ska bestämmas enligt de regler som gäller för återbetalning av underhållsstöd för underhållsskyldig förälder. Prövning av förälders möjligheter att bidra till barnets försörjning ska ej göras om prövningen kan medföra negativa konsekvenser för barnet. Föräldrarnas del ska dock inte bestämmas till en nivå som innebär att föräldrarna blir i behov av ekonomiskt bistånd.

Om föräldrarna till ett barn eller skolungdom 18-20 år inte fullgör sin underhållsskyldighet och om nämnden inte kan förmå dem till det, bör socialnämnden överväga att ge ekonomiskt bistånd direkt till barnet/skolungdomen utifrån ålder och mognad. Om ett barn eller skolungdom på egen hand ansöker om ekonomiskt bistånd, bör nämnden vid behovsprövning överväga att bortse från föräldrarnas underhållsskyldighet i de fallen:

- barnet eller den unge är utsatt för våld eller andra övergrepp av närstående eller
- barnet eller den unge har bevittnat våld eller andra övergrepp av eller mot närstående vuxna.

Endast i undantagsfall ska barn/skolungdomar beviljas ekonomiskt bistånd utan medgivande från vårdnadshavaren.

Personer med missbruksproblematik

När missbruksproblem är orsaken till svårigheten att få arbete är kravet att den enskilde medverkar till att komma ifrån missbruket för att därigenom återfå arbetsförmågan och möjlighet till egen försörjning. Här är viktigt att så tidigt som möjligt samarbeta med missbrukshandläggare för att i ett så tidigt stadium som möjligt få utrett missbruksproblemets omfattning. Individuell vård/arbetsplan ska upprättas tillsammans med handläggare.

Om den enskilde ej medverkar till att komma ifrån sina missbruksproblem och därigenom ej heller medverkar till att i framtiden kunna bli självförsörjande föreligger ej rätt till ekonomiskt bistånd. Bidrag till boendekostnaden bör dock utgå för att missbrukaren inte ska bli bostadslös. Bidrag till matkostnad kan också bli aktuell om akut nödsituation uppstår.

Studerande

Huvudregeln är att vuxna studerande ska kunna försörja sig själva genom de stödformer som finns inom studiemedelssystemet. Om bistånd helt eller som normutfyllnad utgår till någon som studerar ska denna vara aktivt arbetssökande och redovisa sökta arbeten även om personen blir "vilande" hos arbetsförmedlingen under studietiden.

Kostnader för litteratur som krävs för utbildningen räknas som godtagbara utgifter. Inför det väntade sommaruppehållet, då inkomstbortfall troligtvis föreligger, förväntas den studerande spara eventuella normöverskott under terminen för denna period samt vara aktivt arbetssökande i *god tid* inför och under loven. Studerande som har behov av ekonomiskt bistånd under sommarledigheten ska anvisas praktik eller kompetenshöjande verksamhet enligt 4 kap 4 § SoL.

Vid ansökan för juni görs en ekonomisk beräkning enligt följande. Beräkningsperiod börjar första dagen efter terminsslut t o m sista juni. Del av junihyran räknas samt del av ev. bostadsbidrag som utbetalats i slutet av maj.

Studerande som saknar grundskolekompetens

Den studerande är berättigad till ekonomiskt bistånd som komplement till andra studiesociala bidrag. Den studerande ska söka studiemedel. Kompletterande ekonomiskt bistånd kan sedan eventuellt komma att utgå. Studierna ska ingå i en planering tillsammans med handläggare vid socialförvaltningen och arbetsförmedlingen. Studerande som inte är berättigad till studiemedel kan eventuellt beviljas ekonomiskt bistånd till sin försörjning om studierna ingår i en planering.

Studerande som har grundskolekompetens

Ekonomiskt bistånd ska ej beviljas en person som går i reguljär utbildning inom gymnasieskolan. Den studerande ska för sin försörjning hänvisas till att söka studiemedel. Undantag kan göras för personer där studierna ingår i en rehabilitering. Arbetsplan ska då göras tillsammans med den enskilde och arbetsförmedlingen.

Undantag kan också göras för ensamkommande unga till dess de fyller 21 år eftersom de saknar föräldrar med försörjningsskyldighet.

Egna företagare

Generellt beviljas ej ekonomiskt bistånd till egna företagare. Om självförsörjning ej kan uppnås med inkomster från eget företag bör företaget avregistreras och avregistreringsbevis uppvisas innan rätt till ekonomiskt bistånd kan bedömas föreligga. Vid ekonomisk beräkning bör bokföringsrapport från revisor, momsredovisning och delårsrapport ligga till grund. Den sökande ska vara inskriven på arbetsförmedlingen och vara aktivt arbetsökande.

Värnpliktiga

I princip har värnpliktiga ej rätt till ekonomiskt bistånd annat än i akuta situationer där behovet inte kan tillgodoses på något annat sätt.

Personer i kriminalvård

För personer som vistas på kriminalvårdsanstalt kan boendekostnad beviljas under max 6 månader. För personer med en strafftid från 6 månader upp till 1 år ska särskild prövning göras. Vid strafftid över 1 år beviljas ej boendekostnad. Prövning kan dock göras om eventuellt bistånd till förrådskostnad.

Sjukskrivna

Den som på grund av sjukdom eller psykiska problem är arbetsförmögen ska uppvisa läkarintyg som styrker arbetsförmågan. Socialstyrelsens försäkringsmedicinska beslutsstöd är vägledande för bedömning av arbetsförmåga. Om behandlingsbehovet och arbetsförmågan bedöms bli långvarig ska ärendet aktualiseras i mottagningsteamet där planering avseende rehabilitering m.m. sker i samverkan med den enskilde.

Våld i nära relation

Ofta kan personer som är eller har varit utsatta för våld eller andra övergrepp vara i behov av akut bistånd, upprepade gånger. Det kan då handla om brådskande och oplanerade utgifter. Att någon är utsatt för våld eller andra övergrepp innebär inte att den vanliga biståndsprövningen kan sättas ur spel. Varje ärende ska så långt som möjligt handläggas enligt sedvanliga principer och rutiner. Det är dock viktigt att det i varje enskilt fall görs en helhetsbedömning, om hjälpbehovet bedöms bli kort- eller långvarigt, vad som kan anses skäligt samt vilka konsekvenser det kan få om den enskilde inte får det sökta biståndet (Våld – Socialstyrelsen, 2015).

Att vilja se, vilja veta och våga fråga är grundläggande förutsättningar för att kunna identifiera och hjälpa en person i svåra situationer. Genom att fråga signalerar verksamheten också att våld i nära relationer inte är acceptabelt.

När det finns misstanke om att det förekommer våld i nära relation hos en familj som uppbär försörjningsstöd så bör den gemensamma personakten ej innehålla uppgifter om våld utan detta behöver upprättas i en egen akt. Det är även viktigt att informera om vart i kommunen personen kan vända sig för att få stöd och hjälp. I Socialstyrelsens Allmänna råd och handboken Våld finns stöd för handläggningen av ekonomiskt bistånd.

Utländska medborgare

Asylsökande

Migrationsverket ansvarar för försörjning och boende för personer som har ansökt om uppehållstillstånd i Sverige. Dessa personer omfattas av LMA. En kommun ska dock lämna bistånd till den som omfattas av LMA om de vistas i kommunen och om biståndet behövs tills dess att Migrationsverket tar över ansvaret. När en person fått uppehållstillstånd träder rätten till bistånd enligt Socialtjänstlagen in. Personen kan ha rätt till bistånd från dagen efter LMA-ersättningen tagit slut och detta kontrolleras på ersättningshistoriken från Migrationsverket. Under den tid Migrationsverket utreder förlängning av ett uppehållstillstånd ska en ansökan om ekonomiskt bistånd prövas enligt SoL. Däremot gäller LMA vid en nyansökan om uppehållstillstånd på annan grund efter ett tillfälligt uppehållstillstånd. Asylsökande som fått ett avslagsbeslut omfattas av LMA. Ibland kan föräldrar och barn som tillhör samma hushåll ha rätt till bistånd enligt olika lagar. För barn under 18 år utan uppehållstillstånd som bor hos en vårdnadshavare med uppehållstillstånd, ska alltid behovet av bistånd prövas enligt SoL

Flyktingar som omfattas av etableringsreformen

De flyktingar som omfattas av lagen om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare får etableringsersättning från staten. Lagen om etableringsinsatser vänder sig till nyanlända i arbetsför ålder som har fått uppehållstillstånd som flyktingar eller av flyktingliknande skäl samt kvotflyktingar. Den som ansöker om försörjningsstöd mellan det att uppehållstillståndet beviljas till första utbetalningen av etableringsersättning (glappet) kan ha rätt till ekonomiskt bistånd. Dessa pengar återsökt av migrationsverket. Kommunen har fortsatt ansvar för ekonomiskt bistånd till personer som inte omfattas av det statliga programmet. Det kan vara till exempel personer som på grund av sjukdom eller annan nedsättning av prestationsförmågan inte kan delta i etableringsinsatser på minst 25 procent av en heltid. Personer som får etableringsersättning och inte klarar sig på ersättningen har rätt till likabehandling hos socialtjänsten. Det innebär att de kan beviljas kompletterande ekonomiskt bistånd vid behov.

EU/EES-medborgare

De EU/EES-medborgare och deras anhöriga som har ett pass eller ett identitetskort kan vara i Sverige i tre månader utan uppehållstillstånd. Det är en del av rätten till fri rörlighet för EU/EES-medborgare. Efter tre månader gäller att man ska uppfylla villkoren för fortsatt uppehållsrätt. Bestämmelser om uppehållsrätt, som reglerar EU/EES-medborgares rätt att vistas i landet, finns i utlänningslagen (3 a kap) och utlänningsförordningen.

EU/EES-medborgaren får uppehållsrätt om hen:

- Är arbetstagare eller egen företagare i Sverige
- Har kommit till Sverige för att söka arbete och har en verklig möjlighet att få en anställning
- Är inskriven som studerande vid en erkänd utbildningsanstalt i Sverige och enligt en försäkran om detta har tillräckliga tillgångar för sin och sina familjemedlemmars försörjning samt har en heltäckande sjukförsäkring för sig och sina eventuella familjemedlemmar som gäller i Sverige

- Har tillräckliga tillgångar för sig och sina familjemedlemmars försörjning samt har en sjukförsäkring för sig och sina eventuella familjemedlemmar som gäller i Sverige
- Är familjemedlem till en EU-medborgare med uppehållsrätt i Sverige

Upphållsrätten finns så länge villkoren är uppfyllda. Ekonomiskt aktiva och icke yrkesverksamma EU/EES-medborgare. Det finns en tydlig skillnad mellan de EU/EES-medborgare som är ekonomiskt aktiva och de som är ekonomiskt icke-aktiva i Sverige. Detta påverkar i sin tur rätten till bistånd. Förenklat kan man säga att arbetstagare, egenföretagare och arbetssökande anses som ekonomiskt aktiva medan till exempel studenter, pensionärer och turister anses vara ekonomiskt icke-aktiva. Grundtanken är att personer som inte är yrkesverksamma själva ska förfoga över tillräckliga medel så att de inte blir en belastning för det sociala systemet i värdlandet. Upphållsrätten gäller så länge villkoren för uppehållsrätt är uppfyllda. Omvänt gäller att om villkoren inte är uppfyllda saknar personen uppehållsrätt. Med kravet på egna tillgångar menas att en EU/EES-medborgare löpande har tillgång till pengar så att de kan försörja sig. Det betyder att personens försörjning ska vara ordnad och att den enskilda ska kunna förfoga över de ekonomiska medlen. Personer som bedöms vara ekonomiskt aktiva har en starkare rättslig ställning när det gäller uppehållsrätt och rätt till socialt bistånd än de EU/EES-medborgare som inte är ekonomiskt aktiva.

EU/EES-medborgares rätt till bistånd

EU/EES-medborgare som har uppehållsrätt i Sverige ska i fråga om bland annat socialt bistånd behandlas på samma sätt som svenska medborgare. En EU/EES-medborgare som tillfälligt vistas i Sverige och som inte har något arbete och inte heller har för avsikt att arbeta i Sverige har ej uppehållsrätt i Sverige. Rätt att ansöka om ekonomiskt bistånd enligt socialtjänstlagen, SoL, föreligger även för den som saknar uppehållsrätt. Kommunens yttersta ansvar enligt 2 kap. 1 § SoL kan i det enskilda fallet efter en utredning och individuell behovsprövning beviljas bistånd, exempelvis i form av tillfälligt ekonomiskt bistånd till mat och resa till närmaste ambassad eller konsulat, alternativt till hemlandet. Resa till hemlandet är endast aktuellt om behovet inte kan tillgodoses på annat sätt.

Vid akuta nödsituationer ska särskilt beaktas om barn finns med i familjen. Se vidare information i Socialstyrelsens Ekonomiskt bistånd, avsnitt "Personer som vistas i Sverige på EG-rättslig grund".

EES/EU-medborgare som är skrivna i Sverige.

För att Skatteverket ska kunna folkbokföra en person i Sverige krävs att personen uppfyller villkoren för att få vistas i landet. Villkoren uppfylls antingen genom att vara medborgare i Sverige eller genom att ha uppehållsrätt eller uppehållstillstånd.

FÖRSÖRJNINGSTÖD – RIKSNORM

Allmänt

Bistånd enligt 4 kap 1 § ges i den omfattning som är nödvändigt för att tillförsäkra den enskilde skälig levnadsnivå. Bistånd enligt 4 kap 1 § kan ges till den enskildes försörjning och till hans livsföring i övrigt.

I försörjningsstöd ingår budgetposter som hushållet normalt har varje månad. Utgifter som hushållet har mindre regelbundet faller utanför försörjningsstödet.

De behov som ingår i försörjningsstöd preciseras i SoL 4 kap 3 §. Försörjningsstöd består dels av de utgifter som ingår i riksnormen och andra utgifter som hushållet har regelbundet. Regeringen beslutar om nivån på riksnormen.

Följande budgetposter ingår i riksnormen:

- *Livsmedel.* Utgångspunkten är att möjliggöra en näringsmässigt fullvärdig och varierad kost.
- *Kläder och skor.* Kostnadsberäkningen täcker det vardagliga klädbehovet under året.
- *Lek och fritid.* Beräkningen avser sådana aktiviteter som det är rimligt att alla får möjlighet till, till exempel att läsa böcker och tidningar, lyssna på musik och att utöva någon idrott eller motsvarande.
- *Förbrukningsvaror.* Här ingår varor för skötsel och vård av bostaden samt för klädvård.
- *Hälsa och hygien.* Dagligvaror som tvål och tandkräm samt hårklippning.
- *Dagstidning, telefon och TV-avgift.* Här ingår en årsprenumeration på en daglig tidning, abonnemangsavgift och samtalsavgifter för telefon.

Därutöver ska följande poster ingå i försörjningsstödet till faktisk godtagbar kostnad:

- Boende
- Hushållsel
- Hemförsäkring
- Arbetsresor (- egenavgift)
- Läkarvård, receptbelagd medicin och akut tandvård
- Glasögon
- Avgift för fackförening och arbetslöshetskassa

Umgänge och växelvis boende

Förälder som uppbär ekonomiskt bistånd och som barnet inte huvudsakligen bor tillsammans med erhåller tillägg för umgänge med barnet/barnen med barnets personliga kostnader i normen för *mat, hygien och fritid*. Rätten till umgänge ska kontrolleras och framgå av dom, avtal eller intyg från boendeförälder. Även muntligt avtal kan gälla.

I normalfallet godtas kostnad för umgänge sex dagar per månad och barn. Överstiger antalet umgängesdagar detta får föräldrarna själva reglera detta ekonomiskt.

Högre nivå

Försörjningsstöd med högre nivå än riksnorm beviljas i regel inte.

- Merkostnader på grund av sjukdom eller funktionshinder som inte täcks av annat särskilt stöd, till exempel handikappersättning eller vårdbidrag, ska styrkas av läkare.
- Vid behov av specialkost kan tillägg göras enligt konsumentverket beräkningar av merkostnad för särskild kost vid vissa sjukdomar. Vid vissa sjukdomar kan den sökande vara i behov av särskilt näringstillskott. I de fall näringstillskott är

ordinerat av läkare kan normen höjas med merkostnaden om det inte står helt klart att näringstillskottet inte ersätter vanlig mat och det inte innebär någon merkostnad.

- Kostnader enligt riksnormen kan beräknas till en högre nivå om det är en förutsättning för att barn ska kunna delta i fritidsaktivitet.
- Vid långvarigt behov av försörjningsstöd (över ett år) kan, efter individuell bedömning, extra bidrag utgå till barn i familjen vid enstaka tillfälle. Exempelvis kläder till skolavslutning, en aktivitet tillsammans med familjen, klassresa.
- Om den enskilde har tillfälligt höga kostnader, t ex för livsmedel, kläder och skor eller telefon, som beror på att hen är eller har varit utsatt för våld eller andra övergrepp av närstående eller för något annat brott.

Reducerad norm

Socialnämnden kan beräkna kostnaderna enligt riksnormen till en lägre nivå bl a:

- Då det är uppenbart att den enskilde inte har utgifter för vissa budgetposter, ska dessa frånräknas försörjningsstödet.
- Om den enskilde har hamnat i en akut nödsituation och endast behöver tillfälligt ekonomiskt bistånd för att få möjlighet att reda upp sin situation.
- Om den sökande inte aktivt medverkar i uppgjord planering kan försörjningsstödet nedsättas

Akut bistånd

Bistånd i akuta nödsituationer kan beviljas även om rätt till försörjningsstöd i övrigt inte föreligger. Ansökan om akut bistånd ska i möjligaste mån föregås av sedvanlig utredning. Bistånd till personer som regelmässigt har egna inkomster över skälig levnadsnivå ska prövas restriktivt och endast beviljas för att avvärja en akut nödsituation eller där den sökande bedöms ha svårigheter att själv ta ansvar för sin ekonomi eller livssituation. Det ska särskilt beaktas i fall där det förekommer våld i nära relation. Gällande barnfamiljer i ovanstående situation bör barnperspektivet speciellt uppmärksammas.

I vissa fall kan biståndet vara förenat med återbetalningsskyldighet jml 9 kap 2 § SoL om det bedöms att den enskilde har en sådan ekonomisk förutsättning.

I akut ärende som ovan, bör biståndet endast omfatta normposten livsmedel. Vid behov av snabb utbetalning av biståndet kan presentkort på mat/bussbiljett användas.

FÖRSÖRJNINGSTÖD UTÖVER RIKSNORMEN

Boende – allmänt

Bidrag lämnas endast till skälig boendestandard och skälig boendekostnad. Utgångspunkten vid bedömningen av vad som är skälig boendestandard och

boendekostnad ska vara vad en låginkomsttagare på orten normalt har möjlighet att bekosta. Som skälig kostnad bör kommunen välja den nivå som bäst överensstämmer med hyresläget och den bostadspolitiska målsättningen i kommunen. Kommunen bör därvid beakta att den valda hyresnivån inte medverkar till ökad bostadssegregation.

I boendekostnaden ska ej ingå avgift för garage, kabel-tv, bredband, p-plats eller tillval i standardhöjande syfte. Kostnad för tillval godtas inte utom i de fall den sökande inte kunnat styra tillvalet. Vid bedömning av om boendestandard och boendekostnad är skälig för en barnfamilj, ska hänsyn också tas till barns behov av utrymme. Detta gäller även för de barn som vistas i bostaden endast under umgängestid.

Om boendekostnaden bedöms vara för hög i förhållande till vad som är skäligt för det aktuella hushållet är det rimligt att ställa krav på byte av bostad. Detta är främst motiverat vid långvarigt biståndsbehov. Om bostaden representerar ett ekonomiskt värde till exempel i form av egen villa eller bostadsrätt och biståndsbehovet bedöms bli långvarigt, kan detta eventuellt utgöra ett skäl för byte/avyttring av bostad.

Högsta godtagbara boendekostnad/skälig boendestandard

Högsta godtagbara boendekostnad för olika typer av hushåll beräknas enligt kostnaden bland Askersundbostädernas lägenheter och uppräknas årligen.

Exempel på rimlig lägenhetsstorlek:

- 1 rum och kök 1 vuxen
- 2 rum och kök 2 vuxna eller 1–2 vuxna och 1 barn
- 3 rum och kök 1–2 vuxna och 2 barn
- 4 rum och kök 2 vuxna och 3 barn eller flera

Byte av bostad

Bistånd till högre boendekostnad efter flyttning under pågående försörjningsstöd beviljas normalt inte såvida inte flyttning är nödvändig för att den enskilde ska uppnå skälig levnadsnivå. Det kan till exempel gälla följande situationer:

- Då det finns medicinska och/eller starka sociala skäl som styrker behovet av flyttning.
- Då det har uppstått svåra personliga motsättningar mellan hushållsmedlemmar.
- Då bostaden inte uppfyller en skälig bostadsstandard med hänsyn till fysisk miljö och utrustning eller på grund av betydande trångboddhet. Familjer med ett barn under två år anses normalt uppnå skälig levnadsnivå med lägenhet om två rum och kök.
- Om den enskilde måste flytta till följd av att hen är eller har varit utsatt för våld eller andra övergrepp av närstående eller för annat brott.

Om den som uppbär ekonomiskt bistånd har ett önskemål om att flytta till ett eget boende eller ett dyrare boende så behöver en bedömning göras om detta är nödvändigt eller inte för att den enskilde ska uppnå skälig levnadsnivå. Generellt så har den biståndssökande inte rätt att öka sin boendekostnad om det inte finns särskilda sociala eller medicinska skäl. Det kan till exempel handla om att den

enskilde måste flytta till följd av att hen är eller har varit utsatt för våld eller andra övergrepp av närstående. Om den enskilde flyttar till ett dyrare boende utan överenskommelse med socialtjänsten ska den tidigare lägre hyran beviljas.

Vid bedömning av skälig boendekostnad ska hänsyn tas till barns behov av utrymme också då den som uppbär ekonomiskt bistånd enbart har barnet hos sig under umgängestid. Behovet av utrymme ska ställas i relation till omfattningen av umgänget. Barn som vistas hos umgängesförälder oregelbundet eller sällan har inte samma behov av utrymme som barn som vistas hos föräldern ofta eller regelbundet.

Ungdomars boende

För ungdomar under 25 år utan egna barn gäller:

Bistånd till eget boende för barn och ungdomar under 25 år beviljas i normalfallet ej. Beträffande ungdomar under 18 år gäller att yttrande och bedömning från socialsekreterare från barn och familj alltid ska inhämtas. Särskilda skäl som visar att eget boende är nödvändigt för att den unge ska uppnå skälig levnadsnivå ska då finnas.

Utredning av föräldrarnas ekonomiska situation görs alltid för bedömning av deras möjlighet att själva bekosta ungdomens boende och uppehälle.

Inneboende

Vad som sägs i detta avsnitt gäller inte inneboende hos nära släkting eller delad bostad med någon typ av hushållsgemenskap.

Hyran för inneboenderum ska bedömas utifrån vad den sökande disponerar enligt uppvisat avtal med hyresvärden. Den faktiska hyran ska beviljas om den står i rimlig proportion till den totala lägenhetshyran och antal boende i lägenheten och inte är oskälig. För inneboende i villafastighet, kan vägledning i bedömningen av hyreskostnadens skälighet inhämtas på Hyresnämndens hemsida. Hembesök sker utifrån behov och efter överenskommelse med individen för att kontrollera avtalets riktighet, antal boende i bostaden och att personen kan anses vistas i kommunen. Den sökande ska vara folkbokförd på adressen.

Delad lägenhet

När syskon eller kamrater delar lägenhet ska hushållsgemenskap förutsättas om inget talar emot det. Med hushållsgemenskap menas att man mer eller mindre delar på kostnaderna i hushållet. Vid prövning av försörjningsstöd när sökande delar bostad ska nettohyran delas på antalet boende inklusive barn. Om hushållsgemenskap inte finns gäller reglerna för inneboende.

Andrahandsboende

För andrahandsboende gäller samma regler som vid förstahandskontrakt beträffande skälig standard och hyreskostnad. Grundregeln är att andrahandskontraktet ska vara godkänt av hyresvärden. Undantag kan förekomma och då måste en individuell bedömning göras utifrån den sökandes sociala situation och möjligheter att skaffa annat boende. Ett skriftligt hyresavtal mellan sökande och förstahandshyresgästen ska alltid uppvisas. Detta bör innehålla överenskommelse om hyrestidens längd, ömsesidig uppsägningstid, hyrans storlek och vad som ingår i hyran. Lägenhetens

adress ska framgå. Förstahandskontrakt eller hyresspecifikation ska begäras in, så att en bedömning kan göras om det är ett skäligt inneboendekontrakt. Om andrahandskontraktet inte är godkänt av hyresvärden kan hembesök göras efter överenskommelse med individen för att kontrollera kontraktets riktighet, att lägenheten existerar, antal boende i bostaden och att personen kan anses vistas i kommunen. Den sökande ska vara folkbokförd på adressen. Om dessa villkor inte kan uppfyllas måste en individuell bedömning göras utifrån den sökandes sociala situation och möjligheter att skaffa annat boende.

Övriga boendeformer

Med övriga boendeformer menas tredjehandskontrakt, campingboende, hyra av stuga, husvagn eller båt, inneboende hos kamrat som bor i andra hand, hotell etc. Bistånd till boendekostnader ska i dessa fall prövas mycket restriktivt och beviljas endast om den sökande har mycket stora svårigheter att få annat boende. Hänsyn till särskilda omständigheter t ex tillgång till dusch och tvättmaskin får tas.

Hyreslägenhet

Vid beräkning av bistånd till boendekostnad gäller som huvudregel att biståndet beräknas enligt den faktiska kostnaden för bostaden, d v s hyra och i de fall uppvärmning inte ingår i hyran, även uppvärmningskostnaden. Uppvärmningskostnaden beräknas enligt Pensionsmyndighetens schablonbelopp. Högsta godtagbara boendekostnad tillämpas. Hyreskontakt och kvitto på betald hyra ska alltid uppvisas.

Avgift för parkeringsplats eller garage som ingår i hyran godtas inte. Inte heller avgift för medlemskap i hyresgästförening godtas. Andra avgifter för tjänster som ingår i hyran godtas om de ingår i dessa riktlinjer utifrån samma förutsättning som gäller om tjänsten köps separat.

Bostadsrättslägenhet

Bostadskostnaden utgörs av månadsavgiften till bostadsrättsföreningen samt räntekostnaden för bostadslånet då bostadsrätten förvärvades. Räntekostnad för lån som tillkommit därefter ska medräknas endast om det kan styrkas att lånet avser normalt underhåll av lägenheten. Högsta godtagbara boendekostnad tillämpas. Kvitton och andra handlingar som styrker kostnaden ska alltid uppvisas.

Egen fastighet

Till grund för boendekostnad ligger kostnad för räntor och driftskostnad. Den sökande förutsätts ha skattereduktion. Amorteringar betraktas som ett sparande och räknas inte med vid beräkningen av boendekostnaden. Hänsyn ska endast tas till ursprungslån som hör ihop med fastighetens förvärvande. Räntekostnad för lån som tillkommit därefter ska endast medräknas om det kan styrkas att lånet avser normalt underhåll av fastigheten. *Observera* att 30 % av räntorna är avdragsgilla vid självdeklaration. Socialtjänsten kan antingen godta 70 % av räntan eller 100 % beroende på om den sökande har jämkning av skattesatsen. Vid beräkning av värme- och driftskostnad används Pensionsmyndighetens schablonbelopp för beräkning av boendekostnad i samband med ansökan om bostadsbidrag. Högsta godtagbara boendekostnad tillämpas. Kvitton och andra handlingar som styrker kostnaden ska alltid uppvisas.

Hyrd fastighet

Bistånd till boendekostnad för hyra av fastighet kan beviljas med faktiska skäliga kostnader. Pensionsmyndighetens schablon för uppvärmning, vatten och avlopp och sophämtning används för beräkning av boendekostnad. Högsta godtagbara boendekostnad tillämpas. Kvitton och andra handlingar som styrker kostnaden ska alltid uppvisas.

Rådrum för avyttring av bostadsrätt/egen fastighet

Rådrum lämnas för avyttring av bostadsrätt/egen fastighet under 4 månader. Faktisk boendekostnad exklusive amortering godtas under denna tid. Vid separation godtas hälften av räntekostnaden plus driftkostnaden för den kvarboende under rådrumstiden. Förutsättningen är att den sökande ämnar förändra sin boendekostnad. I annat fall tillämpas högsta godtagbara boendekostnad med omedelbar verkan.

Rådrum under uppsägningstid

Rådrum under uppsägningstid lämnas med tid motsvarande uppsägningstiden, vanligtvis tre månader, samt ytterligare en månad. Faktisk boendekostnad godtas under denna tid. Förutsättningen är att den sökande ämnar förändra sin boendekostnad. I annat fall tillämpas högsta godtagbara boendekostnad med omedelbar verkan.

Hushållsel

Rekommendation till kostnad för hushållsel grundar sig på Pensionsmyndighetens rekommendationer för beräkningar för olika hushållstypers förbrukning per månad.

Arbetsresor

Bistånd till arbetsresor ingår som budgetpost i försörjningsstödet. Allmänna kommunikationer ska användas i första hand. Begreppet arbetsresor omfattar även resor för deltagande i andra aktiva åtgärder som kommunen eller arbetsförmedlingen anordnar. Kostnad för arbetsresor med egen bil beräknas utifrån Skatteverkets schablon för bilersättning. Hänsyn ska tas till möjligheten till skattereduktion enligt Skatteverkets fastställda belopp. Bistånd till arbetsresor beviljas för den enskildes egna kostnader efter eventuella ersättningar från annan part till exempel arbetsförmedlingen.

Hemförsäkring

Godtagbar kostnad för hemförsäkring inom konsumentverkets rekommendationer. Extra försäkringar såsom allrisk ingår inte i vad som betraktas som grundförsäkring.

Avgift till fackförening och arbetslöshetskassa

Bistånd till avgifter till fackförening eller arbetslöshetskassa kan beviljas med det belopp som gäller för den organisation den enskilde tillhör. Den sökande ska dock uppmanas att undersöka möjligheten till reducerad avgift.

LIVSFÖRING I ÖVRIGT

Den enskilde har enligt lagen rätt till bistånd för "sin livsföring i övrigt". Begreppet "behov för sin livsföring" sammanfattar en lång rad olika behov av stöd och hjälp, service, behandling, vård och omsorg. Det ekonomiska bistånd som utgår enligt 4 kap § 1 SoL utöver försörjningsstöd är sådant bistånd som den enskilde är i behov av för att uppnå skälig levnadsnivå och som inte ingår i försörjningsstödet.

När en person bedöms ha ett kortvarigt biståndsbehov, max tre månader, kan socialtjänsten ta hänsyn till om den enskilde själv kan bekosta det som inte är akut. Det kan till exempel innebära att behov som inte är akuta kan skjutas upp till dess den enskilde själv kan bekosta dessa. Inlämnade handlingar och underlaget för ansökta kostnader ska vara utställda i sökandens namn.

Internet

Vad som avses med skälig levnadsnivå kan inte fastställas en gång för alla. Det måste bland annat bedömas med utgångspunkt i den tid och de förhållanden under vilka den hjälpbehövande lever. Högsta domstolen har fastställt att det idag ska föreligga alldeles särskilda omständigheter för att den enskilde ska vara garanterad en skälig levnadsnivå utan internet. Idag är det nästintill en förutsättning att ha tillgång till internet för att människor ska kunna delta i samhällslivet effektivt, till exempel att hålla kontakt med myndigheter, utträta bankärenden, söka arbete samt för skolelevers möjlighet att studera och göra uppgifter i hemmet. Kostnad till internetabonnemang beviljas med 0,5% av prisprisbasbeloppet, per hushåll.

Läkarvård och läkemedel

Ekonomiskt bistånd kan beviljas till läkarkostnader och medicinkostnader enligt recept som ingår i högkostnadsskyddet. Ekonomiskt bistånd beviljas dock normalt inte till kostnader för medicin som ej ingår i högkostnadsskyddet. Endast om det finns mycket starka skäl kan ekonomiskt bistånd beviljas till läkemedel som inte ingår i högkostnadsskyddet. För att bidrag till medicin och läkarvård ska beviljas ska den enskilde uppvisa kvitton. Handläggare ska vara uppmärksam på eventuella frikort och möjligheten till avbetalning av medicinkostnad.

Tandvård

Ekonomiskt bistånd kan beviljas till akut tandvård som är nödvändig för den enskilde. Bistånd beviljas i efterhand om den enskilde är berättigad till bistånd därtill.

Ekonomiskt bistånd till nödvändig tandvård kan dessutom beviljas enligt 4 kap 1 § SoL. I nödvändig tandvård ingår:

1. Att avhjälpa och lindra värk.
2. Förebyggande tandvård, främst hjälp till självhjälp. Avlägsnande av tandsten. Hygienistbehandling.
3. Revisionstadvård/uppehållande tandvård. Årliga kontroller och tandvård för att avhjälpa infektioner.
4. Undanröja betydande sociala svårigheter, exempelvis om förlust av tänder lett till ett utseendemässigt handikapp. Ersättning av tandförluster i framtandsområdet.
5. Uppnå godtagbar tuggförmåga.
6. Till utbyte av fyllningar och kronor som lossnat och medför värk.

Exempel på behandlingar som normalt ej är att betrakta som nödvändig tandvård:

- estetisk tandvård
- utbyte av fyllningar/kronor
- attachmentförankrade delproteser
- blekning av tänder
- implantatbehandling
- porslins- och guldinläggsterapi
- kron- och broterapi bakom hörntänder, ev. första praemolaren
- konuskonstruktioner.

Vid begäran om bistånd till nödvändig tandvård ska normalt ett specificerat kostnadsförslag föreligga *innan* behandlingen påbörjas. Kostnadsförslaget bör innehålla:

- planerad behandling
- behandlingsperiod
- kostnad, total resp. patientavgift
- om protetik ersättning (kronor/broar/proteser) planeras ska uppgift lämnas om vilka tänder det gäller.

Råder tveksamhet utifrån kostnadsförslaget bör kontakt tas med behandlande tandläkare för en eventuell konsekvensutredning av uppskjuten eller utebliven behandling och om andra alternativ finns.

Vid tveksamhet och i de fall det krävs en mera omfattande behandling där kostnaden överstiger 35 % av prisbasbeloppet, tas kontakt med förtroendetandläkare för bedömning. Vid behov kan socialtjänsten hänvisa individ till ytterligare en tandläkare för en ny bedömning. Beviljat bistånd till tandvård enligt kostnadsförslag tas med som en godtagbar kostnad vid den månatliga beräkningen. Den enskilde betalar alltså sina kostnader till tandläkaren månadsvis. Kvitto på betald behandling ska uppvisas vid ekonomisk beräkning. Eventuella kostnader för uteblivna besök eller sena återbud accepteras inte.

Egen betalningsförmåga

Bistånd till tandvårdskostnader kan beviljas till akut och nödvändig tandvård om den enskilde ej har möjlighet att betala. Hänsyn ska tas till den enskildes betalningsförmåga över en längre tidsperiod, minst sex månader. Vid tillfälligt behov av bistånd bör endast kostnader för akut tandvård godtas. Bedöms den sökande bli självförsörjande och få egna inkomster överstigande normen inom en period av sex månader får hen avvakta med att utföra nödvändig tandvård. I tveksamma fall bör samråd ske med behandlande tandläkare beträffande konsekvenser av uppskjuten behandling. Möjligheterna att kunna avbetala tandvårdskostnaden ska beaktas. Vid större behandlingar, vari ofta tandtekniskt arbete ingår, kan det vara svårt att betala efter varje behandlingstillfälle. Möjlighet kan då finnas att avbetala på kostnaden efter behandlingens slut eller att komma överens med tandläkaren om delbetalningar redan från behandlingens början.

Matpengar

Grundprincipen är att det antingen föreligger rätt till bistånd och då ska full norm/normutfyllnad beviljas, eller så föreligger ej rätt till bistånd och då beviljas inget bistånd. Om klienten åberopar nödsituation ska förhållandena prövas enligt 2 kap 2 § SoL. Beslut om matpengar ska alltid föregås av sedvanlig utredning. Om nödsituation föreligger ska biståndet undanröja den akuta nödsituationen. Det kan därför inte generellt jämföras med livsmedelsbeloppet i normen. Biståndet utformas individuellt och kan vara antingen högre eller lägre än livsmedelsnormen. (Se även punkt 4.5 Akut bistånd)

Fickpengar

Fickpengar kan beviljas under institutionsvistelse om inte behovet kan tillgodoses med egen inkomst eller ingår i vårdavgiften.

Umgängesresor

Bistånd till resekostnader kan beviljas i samband med umgänge. Vid bedömning ska hänsyn tas till barnets ålder, kostnaden för resor, färdstätt samt dom eller avtal. Fler resor än fastställda umgängestillfällen kan ej beviljas. Billigaste färdstätt ska användas. Resekostnaderna kan beviljas endast om den sökande bedöms ha ett långvarigt behov av försörjningsstöd (minst tre månader) eller om inkomsten ej överstiger normen för försörjningsstöd.

Föräldrarna har gemensamt ansvar för att barns behov av umgänge tillgodoses. Den förälder som barnet bor hos ska vara med och bekosta umgänget utifrån ekonomisk förmåga och vad som är skäligt i förhållande till båda föräldrarnas ekonomi. Den förälder som ska utöva umgänge har dock huvudansvaret för kostnaderna.

Glasögon

Bistånd till glasögon kan beviljas efter ordination av leg. optiker eller läkare eller om nya glasögon behövs på grund av olycksfall. Glasögonbågarna ska betinga lägsta möjliga pris, dock max 1,5% av prisprisbasbeloppet. Bistånd utgår endast till standardglas och ej till progressiva glas, linser, fotokromat, antireflexbehandling, infärgning eller hårdbehandling om inte behovet av detta styrks med läkarintyg. Om bidrag beviljas från annan, t ex landstinget, ska biståndet reduceras med motsvarande.

Hemutrustning

Allmänt

När en ansökan görs om bistånd till hel eller kompletterande hemutrustning ska en bedömning göras av den sökandes förutsättningar att själv kunna skaffa en del av utrustningen. Har den sökande möjlighet att inom rimlig tid med egen inkomst eller på annat sätt skaffa nödvändig hemutrustning ska bistånd ej beviljas. Vissa undantag kan dock förekomma. Det gäller familjer med minderåriga barn eller personer där sociala och ekonomiska skäl gör att en viss utrustning kan vara nödvändig i avvaktan på inkomst.

För barnfamiljer med långvarigt bidragsberoende bör särskilt barnens situation beaktas när behovet av hemutrustning bedöms.

Personer som efter en vårdperiod och som ett led i rehabiliteringen flyttar ut i eget boende och saknar bohag sedan tidigare, kan ha rätt till bistånd till hemutrustning.

Vid prövning av bistånd till hemutrustning och TV ska hänsyn tas till:

- befintlig hemutrustning inkl. utrustning som kan medföras vid separation eller flyttning från föräldrahemmet.
- bedömning av aktuell och framtida försörjningsmöjlighet.
- om någon i hushållet omgående behöver flytta till en annan bostad till följd av att hen är eller har varit utsatt för våld eller andra övergrepp av närstående eller för något annat brott.

Möbler och husgeråd

Enbart nödvändig utrustning och vid beräkning av kostnader för hemutrustning används följande procentsatser;

10% av prisprisbasbeloppet för ensamstående

15% av prisprisbasbeloppet för sammanboende

5% av prisprisbasbeloppet för ungdomar upp till 25 år

Hänsyn måste tas till vad som finns i hushållet sen tidigare i form av möbler och husgeråd.

TV

Bistånd till TV kan utgå till barnfamiljer och avse kostnaden för en begagnad TV.

Mobiltelefon

Efter individuell behovsprövning kan bistånd till inköp av enklare mobiltelefon beviljas med max 400 kr. Bedömningen ska grunda sig på den sökandes behov av mobiltelefon samt den sökandes möjlighet att själv köpa en mobiltelefon inom rimlig tid, det vill säga om biståndsbehovet är att betrakta som tillfälligt eller långvarigt.

Dator

Även om förekomsten av hemdatorer har ökat är en dator i hemmet generellt sett inte nödvändig för att den enskilde ska vara tillförsäkrad en skälig levnadsnivå. Även om en dator i många fall förenklar för den enskilde att hålla i myndighetskontakter, betala räkningar mm är detta som huvudregel inte tillräckligt för att en hemdator ska ingå i begreppet skälig levnadsnivå.

En individuell bedömning ska göras utifrån omständigheterna i det enskilda fallet. En grundläggande förutsättning för att rätt till bistånd ska föreligga är att den enskilde inte kan tillgodose behovet på annat sätt, exempelvis med egna medel, inom en rimlig tid. Är det behov som behöver tillgodoses i den dagliga livsföringen till exempel kommunikation, ska behovet bedömas som mer prioriterat än om det handlar om den enskildes behov av rekreation eller information. En enklare hemdator, som en låginkomsttagare normalt sett kan kosta på sig, är den nivå som beviljas. Den sökande ska inkomma med kostnadsförslag innan inköp. Beakta även möjligheten att använda lånedatorer, exempelvis på bibliotek eller arbetsförmedling. Skolelever i högstadietåldern och uppåt kan idag ha lånedatorer, vilket gör att hushållets behov av dator i dessa fall vanligtvis ska anses vara tillgodosett.

Kläder

Alla normala utgifter för kläder och skor ingår i normen. Ansökan ska prövas utifrån detta.

Spädbarnutrustning

Bistånd till spädbarnutrustning kan beviljas vid första barnets födelse med högst 9,5 % av prisbasbeloppet. Summan avser barnvagn, säng med sängutrustning samt baskläder och utrustning för bad och matning. Bistånd som beviljas från barnets födelse som försörjningsstöd bör ge utrymme för successiv anskaffning av vad som behövs i övrigt. Naturligtvis ska här liksom annars i biståndsprövningen den individuella behovsbedömningen gälla. Det betyder att till exempel vid barn nr 2, 3 o.s.v. så är det avgörande faktiska behovet i det enskilda fallet som bestämmer hur mycket som ska betalas ut till spädbarnsutrustning.

Psykoterapi

I första hand en uppgift för Regionen enligt hälso- och sjukvårdslagen.

Rättshjälp

I normalfallet ska rättsskyddet täckas upp inom ramen för hemförsäkringens rättsskyddsförsäkring. Tillse att hemförsäkringen har en rättsskyddsförsäkring. Vid långvarigt ekonomiskt bistånd kan hjälp till självrisk lämnas efter prövning

Flyttkostnader

Ekonomiskt bistånd till flyttkostnader kan utgå om flyttningen är motiverad av sociala, ekonomiska eller medicinska skäl. Vid flyttning av arbetsmarknadsskäl ska möjligheten att få bidrag från arbetsförmedlingen undersökas. Om sådant bidrag ej utgår och flyttningen medför att man uppnår en högre grad av självförsörjning eller är nödvändig av andra skäl kan bistånd till flyttkostnad beviljas. Detta kan även gälla vid flytt inom den egna kommunen. Sökanden får själv ombesörja flyttningen. Bistånd kan lämnas till hyra av bil och släpvagn. Kostnadsförslag ska lämnas till handläggaren. Kostnadsförslag och planering av flytt ska ske i samråd med handläggare.

Den som på grund av funktionshinder eller andra särskilda skäl ej kan ombesörja sin flyttning på egen hand kan beviljas tillstånd till flytthjälp genom flyttfirma eller kommunens servicecentral. Kostnadsoffert ska alltid tas innan beslut fattas. Om fortsatt behov av bistånd bedöms föreligga efter flyttning till annan kommun bör, med den enskildes samtycke, kontakt tas med socialförvaltningen i inflyttningskommunen. Den utflyttande kommunen står i regel för kostnaden avseende uppehälle och hyra första månaden i den nya kommunen.

Barnomsorgsavgift

Om behovet av ekonomiskt bistånd beräknas blir långvarigt (mer än 3 månader) bör ansökan lämnas till BoU om möjligheten att erhålla avgiftsreduktion helt eller delvis.

Underhållsstöd

Återbetalningsskyldighet för underhållsstöd är ej en godtagbar utgift vid beräkning av ekonomiskt bistånd. Den enskilde hänvisas till att begära jämkning alternativt anstånd med återbetalningsskyldigheten.

EKONOMISKT BISTÅND ENLIGT 4 KAP 2 § SOL

Socialnämnden har enligt 4 kap § 2 rätt att ge bistånd utöver § 1 om det finns skäl för detta.

Begravningskostnader

Bistånd till begravningskostnader kan beviljas i de fall där dödsboets tillgångar inte är tillräckliga för att täcka en skälig kostnad för begravning med utgångspunkt från en ”enkel men värdig begravning”. En skälig kostnad beräknas till ett belopp motsvarande 50 % av prisprisbasbeloppet.

Godtagbara poster:

- Kista utan handtag
- Urna, vid kremering
- Kistläggning
- Bärare vid bisättning
- Representant vid begravning
- Begravningsbyråns arvode
- Dödsannons i en lokaltidning
- Nödvändiga transporter
- Enklare blomdekoration
- Enklare förtäring för en mindre krets sörjande
- Gravsten

Ekonomiskt bistånd beviljas för faktisk kostnad inom schablonbeloppets begränsning. Dödsbodelägarnas ekonomiska situation kan i vissa fall ha betydelse för bedömningen om bistånd kan beviljas.

Skulder

Budgetrådgivning och medverkan i skuldsanering är viktiga biståndsinsatser. Betalning av skuld utgår normalt inte, dock kan undantagsfall finnas. För att bistånd till skuld ska beviljas gäller att betalningen av skulder har en avgörande betydelse för den biståndssökandes fortsatta livsföring och att denna på ett avsevärt sätt skulle försvåras om skulden inte betalas.

Hyresskulder

Innevarande månadshyra bör inte betraktas som en hyresskuld även om den förfallit till betalning utan bör räknas som sådan boendekostnad som omfattas av försörjningsstödet. Ekonomiskt bistånd kan i undantagsfall beviljas till hyresskuld om det är enda sättet att uppnå skälig levnadsnivå. Undantagen kan vara följande efter en individuell bedömning:

- Skuld som uppstått under tid då sökanden ej haft egna inkomster som räckt till hyra.

- Om ansökan hade gjorts och det framkommer att hen haft rätt till bistånd.
- Då de sociala konsekvenserna för barnen i en familj skulle bli för stora vid en ev. avhysning.
- För gamla och sjuka där alternativt boende inte går att ordna.
- Om ev. avhysning riskerar att medföra social utslagning och/eller försämrad möjlighet till egen försörjning.

Medger den sökandens ekonomi att det beviljade biståndet till skulden återbetalas ska beslut fattas om återbetalning och en ev. avbetalningsplan läggs upp. Vid upprepade hyresskulder ska ännu mer restriktiv bedömning göras. För att undvika upprepning ska hushåll som beviljats bistånd till hyresskuld så långt som möjligt följas upp under minst sex månader.

Elskulder

Elräkning som förfallit till betalning bör inte räknas som skuld om ansökan om ekonomiskt bistånd görs samma månad. Elskulder som uppkommit under tid då den sökande varit socialbidragsberättigad men ej sökt ekonomiskt bistånd, regleras i första hand genom att normunderskottet för den förflutna tiden beviljas.

Visar utredningen att konsekvenserna för den enskilde blir orimliga om bistånd till elskulden inte beviljas, kan ekonomiskt bistånd beviljas. Särskild hänsyn ska tas till barnfamiljers situation. Medger den sökandes ekonomi att det beviljade biståndet till skulden återbetalas ska beslut fattas om återbetalning och en avbetalningsplan läggs upp.

I en akut situation där en barnfamilj riskerar att få elen avstängd kan ansvarig chef enligt delegationsordning fatta beslut och bevilja ekonomiskt bistånd med max 25% av gällande prisprisbasbelopp.

Förebyggande insatser

Förutom de ovan nämnda fallen då bistånd kan utgå, kan också bistånd beviljas till förebyggande insatser som till sin karaktär är starkt knutna till den enskildes speciella situation.

INKOMSTER

Allmänt

Från normbeloppet dras *alla* typer av inkomst:

- Aktivitetsstöd
- Arbetsinkomst
- Arbetslöshetsersättning
- Arvode
- Avgångsvederlag
- Barnbidrag
- Underhållsstöd
- Bostadsbidrag
- Flerbarnstillägg

- Flyttbidrag
- Föräldrapenning
- Hyresinkomst
- Livränta
- Omställningsbidrag
- Pension
- Sjukersättning / aktivitetsersättning
- Sjukpenning
- Skadestånd, i vissa fall
- Startbidrag
- Studiebidrag
- Traktamente
- Vårdbidrag för handikappat barn. (Endast skattepliktig del)
- Äldreförsörjningsstöd
- Överskjutande skatt
- Andra tänkbara inkomster

Inkomster som den enskilde inte kan förfoga över ska normalt inte räknas. Dit hör:

- Skatteåterbäring som dragits av kronofogdemyndigheten
- Pension som skulle ha betalats ut om inte förtida uttag gjorts
- Barns inkomster från tillgångar som står under överförmyndaren.

Person som har reducerad lön p g a utmätning/införsel ska hänvisas att söka förbehållsbelopp. Ekonomiskt bistånd utgår ej för att kompensera den inkomst den enskilde förlorar.

Vissa inkomster bör inte medföra reducering av det ekonomiska biståndet. Det gäller till exempel:

- Ersättning som betalas ut för merkostnader till följd av funktionshinder
- Ersättning för omkostnader i samband med ett åtagande, till exempel familjehemsersättningens omkostnadsdel.
- Stipendier och fondmedel som är avsatt för visst ändamål till exempel en resa.
- Hemmavarande barns inkomst (se nedan).

Senaste självdeklaration ska alltid tas med i samband med en första ansökan om ekonomiskt bistånd. Aktuell slutskattsedel/kontoutdrag ska alltid uppvisas.

Jobbstimulans

I enlighet med 4 kap 1b § Socialtjänstlagen gäller; För den som har fått försörjningsstöd under sex månader i följd ska 25 procent av inkomsterna av anställning inte beaktas vid bedömningen av rätten till bistånd enligt 1§ (särskild beräkningsregel). Den särskilda beräkningsregeln gäller under två år. Därefter måste kravet på att försörjningsstöd ska ha lämnats under sex månader i följd uppfyllas på nytt för att den särskilda beräkningsregeln ska gälla igen. Den särskilda beräkningsregeln gäller inte inkomster som anges i 4 kap 1a § SoL.

Jobbstimulansen innebär att det skapas ett utrymme för den enskilde att öka sin konsumtion eller att spara en del av sin inkomst. Om den enskilde väljer att spara

inkomsten ska det inte påverka rätten till ekonomiskt bistånd under den tvåårsperiod som den särskilda beräkningsregeln gäller.

Hemmavarande barns inkomst/feriearbete

Feriearbete ska uppmuntras. Därför är det viktigt att den unge själv får disponera en viss del av arbetsinkomsten utan att detta minskar den övriga familjens ekonomiska bistånd. Barn är aldrig underhållsskyldiga för sina föräldrar eller syskon. Detta gäller även om deras inkomst är högre än vad som erfordras för deras eget behov.

Som huvudregel behöver inte barns inkomster redovisas i ansökan om försörjningsstöd, då dessa inte ska påverka bedömningen. Under förutsättning att ungdomen är under 21 år, fortfarande går i skolan och inte tjänar mer än ett prisprisbasbelopp per år.

Kontoutdrag ska bifogas ansökan för alla hemmavarande barn som ej går i skolan, från och med 16 års ålder.

Skadestånd och försäkringsersättningar

Inkomst som socialnämnden *inte bör räkna med* vid ekonomisk beräkning:

- Försäkringsersättningar som den enskilde får för att kompensera ekonomiska förluster och som inte utgör ersättning för inkomstförlust, till exempel kompensation för tillhörigheter som förlorats vid inbrott.
- Skadestånd som den enskilde får för att kompensera ekonomiska förluster och som inte utgör ersättning för inkomstförlust, t ex skadestånd som den biståndsbehövande behöver för att betala kostnader för rehabilitering av fysisk och psykisk skada.

Inkomst som socialnämnden *bör räkna med*:

- Försäkringsersättning som utgör ersättning för förlorad arbetsinkomst.
- Försäkringsersättning och skadestånd som kompenserar den enskilde för förlust av egendom som kunnat tillgodose hushållets behov genom att avyttras, till exempel försäkringsersättning eller skadestånd som gäller kompensation för förlust av t ex aktier, obligationer, värdeföremål eller värdefulla kapitalvaror som genom att säljas hade kunnat tillgodose hushållets behov.

TILLGÅNGAR

Alla realiserbara tillgångar ska i princip användas för den enskildes försörjning innan hen har rätt till ekonomiskt bistånd. Med realiserbara tillgångar menas bankmedel, aktier eller andra värdepapper, bil, båt, fastighet, dyrbara konst- eller samlarföremål etc. Eventuella tillgångar kan framgå av slutskattsedel eller försäkringsbrev.

Kontanter och bankmedel

Kontanter ska användas till den enskildes försörjning.

Bankmedel ska i första hand användas till den enskildes försörjning.

Ålderspensionär får ha sparmedel upp till 50 % av ett prisbasbelopp för ensamstående ålderspensionärer och 60 % för makar, utan att det påverkar rätten till ekonomiskt bistånd.

Minderåriga barn kan ha sparade medel med upp till 15 % av prisbasbeloppet utan att det påverkar familjens rätt till ekonomiskt bistånd.

När barn med tillgångar har behov av särskilda utgifter utöver vad som ingår i försörjningsstödet, exempelvis möbler vid flytt till egen bostad, dyrare fritidsaktivitet eller rekreation, ska barnets sparade medel användas i första hand.

Pensionssparande räknas i princip som en tillgång. Möjligheten att ta ut pensionssparande ska alltid prövas.

Vid löpande bistånd tillåts en vuxen person ha ett sparande på max 2 % av prisbasbeloppet för att kunna göra större inköp av till exempel vinterkläder.

Fastighet

Ekonomiskt bistånd till personer som äger fastighet bör i princip inte beviljas annat än i akuta situationer eller under den tid som behövs för att sälja fastigheten, dock längst fyra månader. Om det finns särskilda skäl, kan rådrum för försäljning förlängas. Ev. kan bistånd ges med villkor om återbetalning. Även del i fritidshus ska räknas som realiserbar tillgång såvida det inte finns ett skrivet förbehåll som förhindrar försäljning.

Bilnehav, allmänt

Bistånd lämnas i allmänhet inte till bilkostnader.

Undantag kan göras förutsatt att bilen är nödvändig p g a:

1. Resor till och från arbetet om allmänna kommunikationsmedel saknas eller ej kan utnyttjas. Skälen kan vara sjukdom, handikapp, oregelbundna arbetstider eller att familjedaghemmet/daghemmet ligger så till att allmänna kommunikationsmedel ej kan utnyttjas
2. Sjukdom eller handikapp
3. Familjens sociala situation. (ex umgängesförälder som har barn på annan ort kan under vissa omständigheter vara berättigad till bistånd till bilkostnader).
4. Om mannen eller kvinnan riskerar att bli utsatt för våld eller andra övergrepp av närstående.

Vid bedömning av biståndsbehov till bilkostnader ska möjligheten till jämkning vägas in och eventuell rätt till handikappersättning för bilkostnader undersökas. Bistånd som beviljas i avvaktan på sådan ersättning bör utgå som förskott på förmån.

Resekostnad beräknas på samma sätt som arbetsresor.

Bilnehav som egen tillgång

Förmögenhet som är bunden i egendom kan utgöra hinder för bistånd. Krav bör ställas på att egendom realiserats, skäligt rådrum (bör inte överstiga en månad) prövas och en långsiktig bedömning görs. Bilnehav ingår inte i skälig levnadsnivå och enligt domar ska man kunna avyttra sin bil för att använda medel till uppehälle i stället för bistånd.

Om villkoren för bilinnehav är uppfyllda bör värdet på bilen ej överstiga ett halvt prisbasbelopp om bistånd ska komma ifråga. Om värdet överstiger detta belopp måste man från fall till fall bedöma huruvida en tillgång ska avyttras innan rätt till bistånd inträder.

Om villkoren för bilinnehav ej är uppfyllda men en person ändå söker bistånd, måste huvudregeln var att man i första hand ska använda lätt realiserbara tillgångar i stället för bistånd. Även där måste bedömningar göras från fall till fall. Samtidigt som krav ställs på att egendom realiserats bör skäligt rådrom och en långsiktig bedömning göras.

PRAKTIK OCH KOMPETENSHÖJANDE VERKSAMHET

Samverkan med arbetsförmedlingen

Det räcker inte alltid att ställa krav på den enskilde att ska söka arbete aktivt för att hitta ett arbete på den reguljära arbetsmarknaden. Därför är det nödvändigt att kommunen verkar aktivt för att biståndet ska utformas så den enskilde kan utveckla och aktivera sina egna resurser för att så snart som möjligt klara av sin egen försörjning. Socialtjänsten har också en skyldighet att samverka med andra berörda myndigheter, framför allt arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och andra arbetsrehabiliterande organ samt att samordna insatserna. Vissa människor kan behöva andra insatser än ekonomiska, särskilt personer som har bistånd till sin försörjning under längre perioder.

Kravet att delta i praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet

Socialtjänsten får begära att den som erhåller försörjningsstöd ska kunna delta i praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet om den enskilde inte har kunnat beredas någon lämplig arbetsmarknadspolitisk åtgärd, detta framgår av 4 kap 4 § SoL. Syftet med praktiken eller den kompetenshöjande verksamheten är att förhindra att personer blir passiviserade av långvarigt bistånd och att utveckla deras möjlighet att i framtiden försörja sig själva. Insatsen ska utformas med skälig hänsyn till den enskildes individuella önskemål och förutsättningar.

Att delta i sådan verksamhet ska vara ett led i en medveten strategi för att förbättra den enskildes förutsättningar att komma in på den reguljära arbetsmarknaden eller utbildning. Socialtjänsten bör precisera strategin i en individuell plan som upprättas tillsammans med den enskilde. Om den enskilde avböjer eller uteblir från praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet.

Socialnämnden har rätt att avslå fortsatt försörjningsstöd eller minska stödet om den enskilde utan godtagbart skäl avböjer eller uteblir från sådan verksamhet som anges i 4 kap 4 § SoL. En först måste nämnden överväga om den enskildes skäl att avböja eller utebli kan anses godtagbara.

Godtagbara skäl för att inte vilja delta kan till exempel vara att den föreslagna verksamheten på något sätt är olämplig med hänsyn till den enskildes personliga förutsättningar. Det bör dock höra till undantagen, eftersom den praktiken eller den kompetenshöjande verksamheten ska ingå i en långsiktig plan som den enskilde ska vara delaktig i att upprätta. Om nämnden inte accepterar skälen ska det i första hand

övervägas att reducera biståndet. I undantagsfall kan det bli aktuellt att avslå helt, till exempel om den enskilde uteblir upprepade tillfällen och inte förändrar detta trots samtal och åtgärder från nämndens sida.

Beslut om erbjudande av viss praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet kan inte överklagas enligt förvaltningslagen. Samma sak gäller för beslut om innehållet i sådan praktik eller verksamhet. Däremot kan den enskilde överklaga socialnämndens beslut att avslå eller minska det ekonomiska biståndet på grund av att den enskilde inte följer planeringen.

Studerande

För studerande med behov av ekonomiskt bistånd under studieuppehåll gäller att den studerande ska erbjudas praktik eller kompetenshöjande verksamhet snarast efter skolterminens avslutning. Beslut om anvisning ska fattas enligt kap 4 § 4 SoL.

ÖVRIGT

Förlust av plånbok eller motsvarande

Ekonomiskt bistånd utgör ingen försäkring och ersätter ej förlorade pengar. Kontrollera alltid om personen har hemförsäkring som ersätter denna typ av händelser.

Den sökande ska kunna uppvisa polisanmälan samt kontoutdrag från bank som visar att hen tagit ut den uppgivna summan vid uppgiven tidpunkt. Ansvarsfrågan prövas. Om den sökande varit oaktsam i sitt handhavande av plånbok eller pengar föreligger ej rätt till bistånd. Om den sökande hävdar nödsituation kan ekonomiskt bistånd utgå med matnorm.

Hemkomst efter utlandsvistelse

För den som arbetat utomlands som t ex aupair eller vistats utomlands av andra skäl och söker ekonomiskt bistånd gäller följande:

För att vara berättigad till bistånd krävs att den sökande står till arbetsmarknadens förfogande i Sverige. Det kan inte anses godtagbart att anmäla sig samma dag eller dagarna innan ansökan om bistånd görs. Det krävs att den sökande varit arbetssökande i Sverige minst en månad innan rätt till bistånd föreligger. Den som vistats utomlands har ett ansvar att planera sin återkomst på så sätt att hen klarar sitt uppehälle minst en månad efter hemkomsten.

Observera att situationer kan uppstå där det inte går att planera återvändandet. Individuell prövning av den aktuella situationen ska göras.

Återkrav och återbetalning

Reglerna för återbetalning framgår av kap 9 §§ 1 – 4 SoL. Ekonomiskt bistånd enligt kap 4 § 1 SoL kan beviljas mot återbetalning då biståndet utbetalats:

1. som förskott på en förmån eller ersättning
2. till den som är indragen i arbetskonflikt

3. till den som på grund av förhållanden som hen inte kunnat råda över hindrats från att förfoga över sina inkomster och tillgångar

Har ekonomiskt bistånd beviljats i annat fall får biståndet återkrävas bara om det beviljats med villkor om återbetalning. Ett beslut om ekonomiskt bistånd som kan komma att återkrävas ska vara skriftligt.

Om det bedöms att den enskilde avsiktligt undanhållit eller lämnat oriktiga uppgifter, ska alltid frågan om att göra polisanmälan för misstänkt bedrägeri prövas.

SAMMANFATTNING

Detta är riktlinjer. Varje ärende ska bedömas individuellt och varje särskilt skäl/åtgärd ska noga övervägas och dokumenteras. Försörjningsstödet ska handläggas professionellt och skyndsamt och *alla* åtgärder ska på sikt bedömas leda till en förändring.